

Skat

Tidsskrift for
international
beskatning

Udland

Månedens Land

Norge

Af Camilla Rønne **154**

Artikler

OECD-modelkonventionens
artikel 19 (offentlige hverv)

Af B. Munch Pedersen **155**

Dansk beskatning af
udlandspensionister

Af John Peter Andersen **156**

Forældelse af tilbagebetalingskrav
efter "Fantask-sagen"

Af Preben Jøker Thorsen **167**

Elektronisk handel og skat

Af René Mikkelsen **168**

Skattepligt og dobbeltbeskatning

Pensionsbeskatningsloven,
realrenteafgiftsloven m.fl. **159**

Ejendomsværdiskat **160**

Transfer pricing **163**

Nyt fra EU

Moms

salg af forfalskede parfumeprodukter **169**

Beskatning af kapitalforsikringer **170**

Momsfradrag for leasingmoms **171**

Nyt fra udlandet

Argentina

Skattereform **175**

MAGNUS

FORLAGET MAGNUS A/S • SKATTEKARTOTEKET

6
Juni 1998

Dansk beskatning af udlandspensionister

Af advokat, lic.jur. John Peter Andersen, Aalborg

156

Advokat Anders Oreby Hansen har i SU 1998, 201 skrevet en læseværdig og instruktiv artikel om dansk beskatning af danske udlandspensionister, et emne, som har fået stedse stigende aktualitet med den forøgede mobilitet over landegrænserne. Forfatteren kommenterer denne artikel.

Som Oreby Hansen rigtigt redegør for i artiklens afsnit om fremtidsperspektiver for dansk beskatning af danske pensionister i udlandet, er det i disse år Skatteministeriets almindelige holdning, at pensionsudbetalinger – såvel sociale pensioner, private pensioner og tjenestemandspensioner – bør beskattes i den stat, hvorfra de udbetales, altså en *kildelandsbeskatning* – til forskel fra en beskatning i selve bopælslandet. Virkningen af dette kildelandsprincip er, at danske pensionister, som bosætter sig i et andet land, må affinde sig med, at deres pensionsudbetalinger fra Danmark underkastes den høje danske beskatning.

Ser man på de sociale pensioner, er Skatteministeriets begrundelse for denne skatteretlige patriotisme overraskende simpel. Som det fremgår af ministeriets redegørelse i et notat til Folketingets Skatteudvalg, omtalt kort i SU 1998, 110 og 111, mener man, at størrelsen af de sociale pensioner er fastsat efter de høje danske skatter. Hvis danske pensionister blev beskattet efter skatteniveauet i den stat, hvor pensionisten bor, vil danske pensionister i udlandet slippe væsentligt billigere end de herboende pensionister.

Ud fra dette argument, der ureflektet forudsætter, at forskelsbehandling er uønskværdig, mener man altså, at danske modtagere af social pension i udlandet må dele skæbne med danske pensionister i hjemlandet. Alle skal de betale dansk skat.

Nu er logik jo en videnskab, som til trods for dens suveræne gyldighed i tankeverdenen, desværre ikke nyder stor agtelse i det almindelige politiske liv; alligevel kunne man måske dog forsigtigt formene, at når man baserer en hel nations dobbeltbeskatningspolitik over for sine grænseoverskridende ældre medborgere på et enkelt hovedsynspunkt, så måtte logikken stikke en kende dybere end til nogle letfærdige postuler.

Lad os dissekere tankegangen.

Er det sandt, at den danske sociale pension er fastsat efter de høje danske skatter?

Frem til bruttoficeringen af pensionsydelse for få år siden var de sociale pensioner i praksis friholdt for skat, idet personfradraget var fastsat sådan – omtrent dobbelt personfradrag for enlige pensionister – at den almindelige uformuende pensionist ikke kom til at betale skat. Ved bruttoficeringen sattes de sociale pensioner i vejret for at neutralisere virkningen af denne omlægning. Pensionens størrelse var ikke bestemt af skatten, men af den indenlandske forsørgelsestradition og den rådende opfattelse af et passende økonomisk leveniveau for det store antal af pensionmodtagende medborgere – der også udgør en markant vælgergruppe, som en forstandig politiker ikke skal tirre unødigt.

Der er ingen ligefrem forbindelse mellem det almindelige skattetryk her i landet og størrelsen af de sociale pensioner. De ikke ubetydelige variationer, som eksisterer i den kommunale og amtskommunale skat, afspejler sig som bekendt ikke i dertil svarende eller blot tilnærmelsesvist lignende variationer i pensionen.

Skatteministeriets udgangspræmis synes at være en forenkling, selv hvis man viser tolerance over for præmissens uundgåelige politiske meningselement. Men præmissen skifter karakter fra forenkling til fortegning, hvis man et øjeblik udvider synspunktet på de sociale pensioner til at indbefatte de særlige sociale ydelser, som

på mere individuelle betingelser står til rådighed for danske pensionister, navnlig boligstøtte og de personlige tillæg i form af f.eks. varmhjælp. Disse helt skattefritagne ydelser repræsenterer betydelige beløb i den berettigede pensionists indkomst, og deres størrelse er ikke sat i nogen relation til det indenlandske skattetryk på anden vis end den helt trivielle, at ydelserne selvfølgelig skal finansieres via den almindelige skatteopkrævning hos landets borgere og virksomheder.

Skatteministeriets præmis ville blive stærkere, hvis man blot anførte, at de sociale pensioner – med hele kredsen af ledsagende muligheder for yderligere økonomisk støtte fra det offentlige – har den størrelse, der skal til for at sikre, at pensionisten *efter skat* står tilbage med så stort et rådighedsbeløb, at man kan leve en passende tilværelse uden at komme til at mangle det fornødne til dagen og vejen.

Det leder mere naturligt videre til argumentets anden præmis – at beskatning efter bopælslandsprincippet af de i udlandet boende danske pensionister har til følge, at de får for meget udbetalt, fordi skatten i deres selvvalgte eksotiske udlandseksil er meget lavere end i Danmark. Statens rundhåndethed er altså afstemt efter et vist mål af tilbageløb til de offentlige kasser, og det er ikke meningen, at udlandspensionisten skal forskaffe sig en fordel fremfor de herværende hjemmefødnings ved at flytte til et land med mildere skatteklime. Og konklusionen er så, at udlandspensionisten følgelig skal beskattes efter kildelandsprincippet, således at indenlandske og udenlandske danske pensionister stilles lige i henseende til skat af deres sociale pensioner her fra landet.

Er det sandt, at de i udlandet boende danske pensionister ville blive stillet bedre, hvis deres sociale pensioner blev beskattet efter skattniveauet i bopælslandet?

Svarer man ja på det spørgsmål, er det fordi, man har ladet sig forføre af Skatteministeriets forhastede forenklinger af problemstillingen. Skat er et bidrag til samfundets store fælleskasse, som giver bidragsyderen et adgangskort til samfundets omfattende hjælpeapparat lige fra fri proces til retssagsførelse til økonomisk mindrebemidlede til gratis lægehjælp og hospitalsophold for syge mennesker. Har den danske

pensionist i USA, Peru eller Rusland samme hjælpeapparat for hånden, således at en lavere beskatning af den danske pension efterlader pensionisten med en berigelse i forhold til den herboende danske pensionist? Uden at forenkle kan man vist roligt fastslå, at svaret er nej. Ligesom den hårdere beskattede indenlandske pensionist kan bære sit skattetryk, fordi den pleje og sygdomsbehandling, som navnlig pensionister af naturlige årsager får behov for, er gratis, affinder den danske pensionist i udlandet sig med at betale for pleje og sygdomsbehandling, fordi skatten i bopælslandet er lavere og derfor levner mere til rest til at betale sådanne udgifter af egen lomme. Den lighed, som Skatteministeriet påstår at værne om ved at udpege kildelandsprincippet som ledestjerne for de danske dobbeltbeskatningsoverenskomster ved beskatning af sociale pensioner, er kun tilstede, hvis den danske udlandspensionist tager bopæl i et land med en væsentligt lavere skat og med et offentligt serviceniveau på højde med det, der findes i Danmark. Det må nok være nemmere at finde det svundne Atlantis.

Men også i en anden vigtig henseende er sammenligningsgrundlaget falsk. De førnævnte særlige sociale ydelser som boligstøtte og personlige tillæg er skattefrie ydelser, der alene udbetales til pensionister med bopæl her i landet. Da disse ydelser just udgør et fyldigt tilskud til pensionen, har den herboende pensionist således et væsentligt større socialt overførselsbeløb til sin rådighed end den i udlandet boende pensionist. Og kan man så medgive, at skattebetalingen er et kontingent til fælleskassen for de gratis servicefaciliteter, må man føje til, at udlandspensionisten med en dansk kildelandsbeskatning dermed påføres en tvungen kontingentbetaling uden at få adgang til modydelserne her i landet.

Det ville nok ikke stemme med logikken, hvis man dristede sig til den slutning, at Skatteministeriets påberåbte begrundelse for at føre kildelandsprincippet i marken er en anden end den virkelige begrundelse, og at den virkelige begrundelse såmænd bare er fiskal provenugrådighed over for fraflyttede borgere, der tager deres pension med til udlandet – en pension, der vel at mærke kun opnås fuldt ud efter 40 års bopæl i landet og dermed formodningsvist et langt liv med en produktiv og højt beskattet arbejds-

indsats til statskassens og samfundets gavn. Det ville nok også være at gå for vidt, hvis man ser et indre slægtskab mellem de skrappe danske skatteflugtsregler og Skatteministeriets bekendelse til kildelandsprincippet – et slægtskab, som tegner et omrids af en filosofi, der i de åbne grænsers tid gerne vil bygge en skatteretlig Ber-

linmur om vort lille land og dels forlange løsepenge ved udrejsen i form af al latent skat på avancer på fraflytterens gods og ejendom og dels holde fraflytteren i varig snor, således at de danske pensionskroner i tiden derefter må bøde med hjemstavnskat til det gamle fædreland.